

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden, Februárius 15-ik napján, 1814-dik esztendőben.

B é t s.

Ditsősségesen uralkodó Felséges Fejedelmünk születésének e' folyó Februárius 12-dikére esett emlékezetes napját, és azt a' győzedelmet is, mellyet a' szövetséges Ármádák Frantzia Országnak Brienne és Trannes városi közt e' folyó hólnap első napján, a' Napoleon Császár vezérlése alatt volt Frantzia Ármádán vettek, az Austriai Cs. Kir. Udvar, az itt lévő felsőbb's alsóbb rangú uraságok és hivatalbeli személyek avval inneptették meg, hogy a' Fels. Császárné az egész Csász. udvarral egyetemben, fényes pompával, a' Sz. István templomába menvén nagy buzgósággal áhéatoskodtak, 's Felséges Urunk betses életéért és állandó egészségéért a' Fels. Úr Istennek buzgóan esedeztek. — Estére az egész belső város szépen ki volt világosítva. A' következett napon, úgymint a' múlt vasárnap ismét hasonló fényes pompával mentek Császárné Eő Felsége, a' Csász. Kir. udvar, és az itt lakó uraságok 's tiszviselő személyek a' Sz. István templomában, a' mellyben végződött isteni tisztelet után, a' város bástyáira előre kivonatott ágyúk három versbeli szálvét adtak.

Az a' jóltévő Társaság, melly itt Bécsben a' jelenlévő háborúban az ellenség előtt elhullott katonák, és Hazavédelemzők itt lakó Özvegyeiknek és Árváiknak

tápláltatásokra nagy summa pénzből álló fundációt tettek, Felséges Urunk születésének emlékezetes napját avval ditsőítette meg, hogy minden katona és Hazaőrző özvegyét Vált. Czedulában két forintal ajándékozta meg. — Az ide való polgári vendég fogadósok, Fels. Urunk születése napjának megtisztelésére, az ide való invalidus katonáknak 400 forintokat ajándékoztak.

A' közelebb múlt pénteken reggel Cs. Kir. Oberst-Lajtnant Gróf *Woyna*, a' szövetséges Ármáda fő vezérének Hertzeg *Schwarzenbergnek* Generál-Adjutánsa Kurir fővel ide érkezvén, olly kellemétes hírt hozott magával, hogy *Napoleon Fr. Császár* 80 ezer emberrel e' folyó hólnap első napján, *Brienne* és *Trannes* közt a' szövetséges ármádát tüzesen megtámadta, de hogy hosszas verekedés után nagy veszteséggel vissza veretett légyen. Ezen örvendetes hírrel a' múlt pénteken a' nevezett Cs. Kir. Kurir 40 sípoló postillionnal, és néhány formaruhás posta tisztekkel együtt a' városba bájóvén elsőben is a' Csász. Kir. várba Császárné Eő Felségehez, onnan a' Cs. Kir. hadi Tanács palotájába mentek bé a' Bétsi lakosoknak száma nélkül való örvendező kiáltásaik közt. — Ennek a' nevezetes győzedelemnek kedves híre annál nagyobb örömet szerzett az ide való hív lakosokban, mivel az a' Fels. Urunk

születése emlékezetes napja előtt tétetett közönségessé.

~~~~~

I. Sándor Orosz Császár Eő Felsége, Hertzeg *Schwarzenberg* Cs. Kir. Feldmarsalnak azon nagy és sok érdemeire való tekintetből, mellyeket az ellenséges Ármádával való véres verekedésekben, és legközelebb a' Brienni ütközetben tett bölts és hasznos rendelkezéseire nézve, egy gyémánt kövekkel felékesítetett markolatú német kardal tisztelte meg, a' mi Fels. Urunk pedig a' Würtembergi Korona Hertzeg, a' ki ugyan azon Brienni verekedésben bámulásra méltó vitézi bátorsággal vezérlette a' maga hadi seregeit, a' Mária Trézia vitézi Rendnek Commendátorává tenni méltóztatott.

### Hadi Történetek.

#### 1. A' Frantzia Földön.

Azon nevezetes ütközet, melly Campaniának *Brienne* és *Trannes* városi közt e' folyó Februárius első napján történt vala, a' Bétsi udvari újság mellé a' múlt pénteken ragasztott különös Tóldalékban következő módon adatik elő: „A' szövetséges ármáda, *úgymond*, Januárius 26-dik napján Langresi táborhelyét elhagyván, a' *Challons* mellett öszvegyűlt ellenség eleibe ment, hogy azt megtámadhassa. Prusszus F. Marsal *Blücher* Toulból sebes lépésekkel Briennébe az ellenség eleibe ment, hogy e' szerént annak erejét, fekvését és feltett tzeljét kitanúlhassa. Nem is hibázott, mivel Jan. 29-ikén még reggel egy tsapat St. Dizierig nyomúl, és még azon napnak estéjén megtámadta Feldmarsal *Blücher* fekvő helyét, de minden pontokon vissza vertett, sok ágyút elvesztett, és tsak a' bekövetkezett éjjel vetett véget azon tsatázásának, Feldmarsal *Blücher* pedig, a' ki a' mi megtámadó plánumunkat jól tudta, a' mi *Trannes* mellett ódalaslag kiállítatott, és az ellenség ellen való megtámadására

kirendelt hadi seregeinknek línéája közzé vonta magát.

Mihelyt az ellenség mozdulásairól tudósítatott a' fő vezér, mingyárt öszve kaptsolta a' Gróf *Wrede* lovasság Generálisa vezérlése alatt lévő ötödik osztály sereget a' Gróf *Wittgenstein* corpusával *Joinville* mellett, hogy annál fogva a' *York* Generállal való egyességét fenn tarthassa, a' ki az ellenségnek *St. Dizierbe*. és *Bar le Duc*-be való előbre való nyomulása által fenyegettetett. A' Würtembergi Korona Hertzeg pedig Gróf *Gyulay* Fegyvertármesterrel együtt, 28 ik Januáriusi fényes győzedelmeik után az Aube folyóvíz mellett fekvő *Bar* felé menvén, az utolsóbb *Vandevresig* terjeszkedett ki, az elsőbb pedig *Tresnain* által *Thilbe*, *Maison* által *Doulevantig*, hogy magokat Gróf *Wrede* lovasság Generálisával öszve kaptsolhassák.

Gyalogság Generálisa Gróf *Wittgenstein*, Gr. *Wrede* által segítettvén, már Januárius 29-ik napján, *Vasi* mellett az ellenséget megtámadta, és minden pontokon hátrább verte. A' következő napon Gróf *Wrede* L. Gen. a' *Dammartini* tetőkre nyomúlt, Gyalogság Generálisa *York* pedig az ellenségtől *St. Dizier*t el vette, 's ott Gr. *Wittgenstein* Generálissal magát öszve kaptsolta — Januárius 31-ik napján *Trannes* mellett megjelenvén az ellenség, hadi erőnket kitanúlni igyekezett, a' midőn a' Würtembergi Hertzeg *Maison* mellett le telepedett, 's annál fogva a' *Blücher* Feldmarsal ármádájának jobb szárnyát formálta. Fegyvertár Mester Gróf *Gyulay* azon ármáda segítségére nézve, a' maga corpusával *Besancourt* és *Arçonval* közt állott ki. *Barclay de Tolle* Orosz komandirozó Generál, az Orosz 's Prusszus testőrző és a' tartalék seregeket, *Colombe*, és *Aube* mellett lévő *Bar* nevű város mellett szoros rendbe állította ki, hogy azokkal akármelly esetre minden ponton segítségére lehessen.

A' Frantzia Császár minden hadakozó erejét azon Brienni tetőkre helyhezette, mellyekről az egész térségen szemlélni lehet; hadi seregeit a' domb lejtőségére telepítette le, mellyek két lineában *Dienville* és *Giberie* helységekre támaszkodtak; *Rothier* ármádája fekvésének közép pontja és kultsa, azon helység háta megett kiállítatott hadi néptől volt fedve. — *Petit*, *Mesquil*, *Chaumenil*, és *Morvillier* helységekre nagy erő tétetett, 's azoknál fogva az ármáda háta fedeztetett.

Feldmarsal *Blücher*, kinek corporusa mellé a' Würtembergi Hertzeg, és F. hadi Tarmester Gróf *Gyulay* is adta, ezen bölts rendelése által a' maga buzgóságát, nagy érdemeit, és vitézi bátorságát ezen napon is kimutatta. — Februárius első napjának reggelén 3 kolonnét avagy tsapatot állított ki, az elsővel a' Würtembergi Korona Hertzeg *Eclance* és *Giberie* felé indúlt; a' 2-ik a' Trannesi tetőkről a' Rothierei térségre botsátkozott, a' harmadik pedig a' Generál *Sacken* kormánya alatt azon lineában a' nagy országos útra nyomúlt. Gróf *Gyulay*, a' ki ezen kolonnét avagy tsapatot védelmezte, a' harmadik corpussal, az Aube folyóvíz és ezen megtámadó seregek közt lévő ürességet töltötte bé. Gr. *Wrede*, kire az bízott vala, hogy a' *Vassi* mellett való megtámadást gyámolítsa, minekutánna látta volna, hogy ott ő reá szükség nintsen, a' Douleventi fontos pontot elfoglalta, de más nap dél előtt azt is elhagyta, hogy a' Soulaini erdőkön által a' Chaumenili lineába előbre nyomúlhasson. Generál Gróf *Barclay de Tolly* a' Trannesi tetőket és szoros utat foglalta el.

Minekutánna ezek az előre tett készületek végbe mentek volna, egy órakor az egész verekedés elkedődött. Leg elsőben is a' Würtembergi Korona Hertzeg bukkan az ellenségre, 's azt a' *Beaulieu* (olvasd Bolioi) erdőkől kiverte, *Giberiet* nagy lármával megtámadta, 's azt hosszas

ellentállás után elfoglalta. Az ellenség, a' ki ezen pontnak fontos voltát megesmerte, két versben igyekezett azt vissza venni, de mind annyiszor visszaveretett a' szövetséges seregektől, ámbár ezeket, az útnak rossz volta miatt segiteni nem lehetett, és a' nevezett Korona Hertzeg nagy sebességgel *Petit Mesnil* mellé nyomúlt, és mind ezt, mind *Giberiet* elfoglalta és meg is tartotta. — Ugyan akkor a' Briennei térségen minden seregsapatjaink megjelentek, 's minden pontokon megtámadták az ellenséget.

Generál *Sacken* az ellenséget minden *la Rothierei* posztjaiból, a' hol tudniillik annak leg nagyobb ereje kiállítatott, kiverte, és Generál *Barclay de Tolly* segedelmével azon fontos állást hajnalhasadtakor elfoglalta. A' Fr. testőrző seregek, önnön maga a' Császár vezérlése alatt, háromszor igyekeztek azt vissza venni, de egyszer sem voltak serentsések. Ugyan akkor lovasság Generálissa Gr. *Wrede* az ellenséget a' Soulaini erdőkől kihajtotta, a' *Chaumenil* előtt kiállítatott Fr. hadi népet lovassággal megtámadta, vissza verte, 's azon helységet elfoglalta.

Mihelyt a' több megtámadó Colonnék a' meghatározott helyekre elérkeztek, azonnal Gróf *Gyulay* F. T. Mester *Dienville* eleibe nyomúlt, hogy az ellenségnek azon utolsó pontját is, mellynek az Aube folyóvíz hidján leg rövidebb közösülése volt, elvehesse, a' midőn egynehány órákig tartó véres verekedés támadt, mellyben újokban megmutatták az Austriai vitéz hadi seregek a' magok vitézi bátorságokat és álhatatos voltokat, mellyet az ellenségnek egynehányszor megújított próbatételei sem fáraszthattak el, és éjfelkor azon helységet már el is foglalták. — Ezen alkalmatossággal *la Rothierét* is megtámadta leg utólszor az ellenség; mindazáltal azon Orosz granatiros katonák által, a' kik azt elfoglalták, vissza veretett, 's ezen szempillantattól fogva miénk volt a' győzed-

lem. — Ebben a' verekedésben 73 ágyút nyertek hadi seregeink, egynéhány ezer embert ejtettek fogságra az ellenség közzül, ezek közt *Forestiere* osztályos Generálist, és a' Neufchateli Hertzeg Generál Adjutánsát *Maussion* is. A' mi veszteségünk 6000 meghóltaknál és megsebesítetteknel többre ment.

Az ellenség, a' ki a' következő reggel a' Briennei tetőket egészen el nem hagyta, mihelyt a' győzedelmeseket ahöz közelíteni látta, mindjárt elfutott, kiket nyomon űzván a' Würtembergi Korona Hertzeg, a' *Lesbonti* tetők-g hajtotta, mindazáltal ott sem maradhattak meg bátorságban, mivel azt is megtámadták 's elfoglalták a' győzedelmesek, és ott is sok embert ejtettek fogságra.

## 2. Olaszországban.

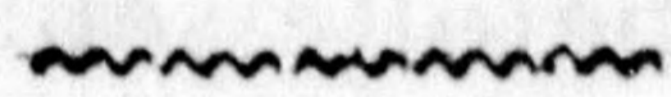
Csak nem azon órában, mellyben a' Briennei győzedelemtől hírt hozó Kurir hozzánk érkezett, *Veronából* is hasonló örvendetes hadi tudósítást küldött az Olasz Országi Cs. Kir. Ármádának mostani fő vezére Gróf *Bellegarde* Feldmarsal, a' ki olly jelentést tett, hogy az ellenség az Ets folyóvíz mellől magát hátrább vonta, hogy az Austriai kommandirozó Generálisnak Bononia felé való mozgásai az Olasz Országi Vice Királyt, Febr. 1-ső napján arra birták, hogy a' vezérlése alatt lévő hadi népnek a' Castagnarói kanális mellett lévő posztját elhaggya, és az ott vigyázaton volt osztály seregét Mantuához közelebb vonnyá. A' minthogy a' kormánya alatt lévő hadi seregeket az Ets folyóvíztől Febr. 3-ik napján Villa-Frankoig vissza húzta, *St. Michael* elhagyta, és Verona alá ment, a' melly várost azon hónap 4-ik napján, virradtakor elhagyván, azt a' Cs. Kir. Ármádának előserege leg ottan el is foglalta. Az ellenség egyedül *Vechioban* hagyott 300

főből álló katonaságot egy ágyúval hátra, mindazáltal ez által sem akadályoztathatta meg az Austriai Cs. K, hadi népnek előre való nyomulását.

Mihelyt értésére adatott a' kommandirozó Generálisnak az Olasz Országi Vice Királynak hátrálása, leg ottan minden kormánya alatt lévő hadi seregeket Verona ellen, és *Radivojevich* F. Marsal Lajtinánt az ellenség űzésére küldötte. Ez a' derék Generális még reggeli 9 órakor Verona városán által menván, Febr. 4-ik napján az ellenséget béérte, avval üstökbe kapott, de az avval való verekedést a' bekövetkezett éjjel miattfelbe szakasztotta. A' következő napon a' megtámadást az ellenség bé nem várta, hanem éjjel utau ismét folytatta hátrálását, a' kit a' Cs. Kir. hadi seregeknek előrésze Vallegióig nyomba űzött, és a' Mincio folyóvíz mellett fekvő Vallegio, Pozoló, és Salionce helységeket el foglalta. — A' Villa-Franca mellett ezen alkalmatossággal esett tsatázásban a' Varasdi véghelyi regimentből egy zászlótartó meghólt, Gr. *Bellegarde* Kapitány pedig a' 10-ik vadász batallionból sebbe esett.

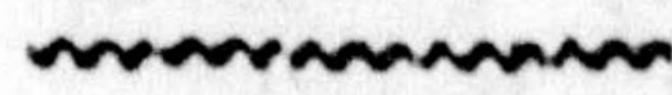
*Sommariva* Feldmarsal Lajtinánt Febr. 4-ikén hasonlóképen átköltözvén *Dolce* mellett az Ets folyóvízen, az Armáda jobb szarnyával *Rivoli*, F. M. Lajtinant *Fenner* az elősereggel *Pastrego* mellett állottak, és a' *Castelnuovoi*, *Lazisei*, *Colai*, és *Cernizei* őrzőhelyeket elfoglalta. — General *Eckhardt*, a' kit Feldmarsal Gróf *Bellegarde* Mantua ellen küldött vala, magát *Mayer* F. Marsal Lajtinántal öszve kaptsolta, a' Mantuai erősséget körülvétette, a' mellybe az Olasz Országi Vice Király 14 ezer főből álló katona őrizetet helyheztesett, és ő maga a' vezérlése alatt lévő hadi seregeknek maradványával *Cremona* felé marsirozott. — A' *Peschierai* várnak

körül való vétetése *Wlasits* Generál Majorra bízott, a' melly erősségben 3000 emberből álló katona őrizet fekszik.



A' Nápolyi Király *Joakim Napoleon*, azon veszedelemtől, melly a' Napoleon Császár atyafiain történt vala, tartván, magát a' szövetséges Fejedelmekhez kaptsolta, azoknak segítségekre 40 ezer fegyvertviselő embert ígért, és Februárius első napján maga is Bononiába ment, az ő Generálja *Minutillo* Florentziát elfoglalta, a' honnan a' Napoleon Császár testvér nénye *Elisa*, a' Luckai és Piombinoi herczeg *Bacchiochy Felixnek* felesége, és Toskanai nagy herczeg asszony, feltámadván ellene a' nép, Livornoba keresett magának menedék helyet. — A' Majlandi 30-ik Januáriusi tudósítások szerint, ezek a' Nápolyi Királyi hadi seregek, a' szövetséges Fejedelmeknek nevekben *Róma* városát elfoglalták, a' midőn az ott volt Fr. Gubernátor *Miollis* Generális, a' városbéli Kommandáns, és Helytartó az Engelsburgi várba zárták magokat, a' több Előjárók és Tisztviselők hivataljaikban meg hagyattak, a' melly nem reménylett történeten felettébb örvendezett a' Római nép. Florentziában és Livornóban is semmi változások nem estek. — A' Nápolyi hadi seregek egészen Reggióig nyomultak előre, és azokat az Olasz Országi tisztviselőket, a' kik hivataljaikat a' Frantzia Császár nevében folytatták, méltó tekintetben tartják. — *Ferrarában* a' közönséges dolgokat az Olasz Tisztviselők költsönös egyetértéssel folytatták a' Nápolyiakkal, mintha ugyanbarátjaik volnának egymásnak. — Az Ankonai Kommandáns a' Nápolyi Generál első jelentésére azon várost és kikötőhelyet feladta. — Megtartásra méltó dolog, hogy a' hol a' Nápolyi hadi seregek magokat mutatták, a' Frantziák a' nékiek

eleve adott parantsolat szerént hátrálóak. — Az Ankonai magános tudósítások szerint, Januárius 17 ik napján jelentették ki az ott lévő Nápolyi seregek az oda való Frantzia Kommandáns *Barbon* Generálisnak a' Frantzia Császár ellen indított háborút, a' ki leg ottan 2500 főből álló Frantzia és Olasz hadi sereggel azon város erősségébe húzta magát.



Az Olasz Országban lévő Csász. Királyi Armádának mostani fő vezére Gróf *Bellegarde* Feldmarsal Veronából következő hirdetményt intézett azon Ország népeihez:

„*Olasz Orzágnak népei!* Mind azok a' nemzetek közt, a' mellyeket a' felette nagy-ravágyó *Napoleon* Császár a' maga járma alá rekesztett, egyedül ti vagytok még azok, a' kiknek a' szabadság órája ütött. Az ellenség Armádája leg számosabb volt Német Országban, és Német Ország volt az, a' hol a' Fels. szövetséges Fejedelmek meg határozták vala, hogy őtet keményen meg paskolják. — Az örök emlékezetre méltó Lipsiai véres verekedés Európa sorsát elválasztotta, leg elsőben is az északi nepeknek lábaikról vétetett le a' vas bilints, és már most mindenek felszabadítottak az elnyomatás alól, és most az Olasz Országi népekre nézve is hallatik a' nemzeti szabadság szózatja.“

„*Olaszok!* Allig szabadított fel Német Ország a' szolgaság járma alól, a' midőn a' Császár az én Fels. Uram atyai szemit a' ti hazátokra fordította. Az ő armádáját már az Ets vizeig vezette a' győzelem, és egyedül a' ti hasznatoknak meggondolása vetett határt az ő további előmenetelének. A' ti boldogságtoknak kívánása nem engedte meg, hogy titeket

és javaitokat egyetlen egy verekedéstől függessze fel, mellyben az ellenség sok segedelem kútfejeire támaszkodhatott, előbb minden szükséges eszközöket elkellertet készíteni, az ellenség ellentállásának haszontalanná való tételére, 's annál fogva a' hosszú ideig tartó hadakozás rossz követkevéseinek elhárítására."

„Az ő vitéz seregei Szakszóniának győzedelmes mezeiről nagy gyorsasággal jöttek a' ti határaitokra, 's az alatt a' Nápolyi Fels. Király is arra határozta magát, hogy a' maga hadi erejét a' szövetséges Fejedelmeknek hadi erejekkel öszve kaptsolja, hogy egész erejének fontossága és hadi talentomai által a' közönséges békesség megkészítésében velek együtt munkálódhasson. — Már most tehát Olasz Ország jövődöbéli sorsáról kételkedni nem lehet. Mi az Ets vizén már által jöttünk, mi mint barátaitok nyomúltunk bé a' ti tartományaitoknak szívekbe, úgy nézzetek bennünket mint olly szabadítóitokat, a' kik tölletek egyebet nem kívánunk, hanem csak azt, a' mi seregeinknek úti tápláltatásokra szükséges leszen. Azért jöttünk, hogy törvényes jussaitokat megoltalmazzuk, és azt vissza álltitsuk, a' mit az erőszakoskodás, és felfúvalkodtság elrontott. Mi a' közönséges oltalmazásra hívunk titeket, jelen van az az idő pontja, hogy Olasz Ország más nemzeteknek példájok szerént, a' maga erejét és bátorságát kimutassa. — Eljött az az idő, hogy az Alpések meghág-

hatatlan tetőikre ismét felnevekedhessenek; eljött az az idő, hogy azok az utak, mellyek a' szolgaságra és rabságra nézve tsináltattak vala, bétöltessenek!

„*Piemonteserek* (Pedemontanusok)! Ti, a' kiket a' természet és bátorságtok, a' bölög Olasz Orszagnak első óltalom hástyáivá formált, akarjátok é *Brennust* a' maga Gallusaival még egyszer a' kapitoliumba látni, a' ki hajdan a' Rómaiakra vetett nagy adónak megvételésére nagy hadi sereggel azon fő város ellen ment? Fogjátok fegyvert, kaptsoljátok magatokat öszve a' ti Királyotok zászlója alatt, kinek ereje és alhatatossága a' ti azon jövődöbéli boldogságtoknak vissza állításáért a' kezességet magára vállalja, mellyet ti sok ideig a' Fels. Szabaudiai Háznak köszönhattetek."

„*Nemes Toskánabéliek!* hív és bölts népek örvendezzetek. Ha szinte a' ti tsendes lakhelyeiteket egynehány szempillantatig a' mi fegyvereink nyughatatlankodtatni fogják is: mindazáltal olly végből fo-ez megadni, hogy azt a' felséges és atyai kormányt vissza szerezzük, mellytől való meg fosztattatásokon az idő közben sírni meg nem szüntetek, kaptsoljátok öszve erőteket a' mi erőnkkel, 's nem sokára hozzatok vissza térni láttyátok a' ti szeretetreméltó Fejedelmeteket, 's vele együtt a' szép mesterségeket, a' tudományokat, és közönséges boldogságot."

---

Februarius 12-dik napján adtak 100 Forint Conventziós pénzért 189 1/3 forintot Váltótzédulában — Egy Császár aranyért 8 f.tot és 51 7/8 krt.

# Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 11.

A' Magyar Kurir 13-ik darabjához.

## Magyar Ország.

Azon szörnyű történetről, melly Tek. Gömör Vármegyének *Várgede* nevű helységében a' múlt Decemb. 7-ik napját követett éjjel Erd. Correspondenseinktől egy-néhány rendbéli tudósításokat vettünk, 's azt e' folyó esztendő 14-ik Januáriusi Kurirunkban a' két Nemes Magyar Hazával közleni el sem múltattuk, egy Rosnyai igen érdemes nagy tudományú 's tapasztalású kedves barátunktól újabb és környülállásosabb hírt vettünk.

Ez az igen Erd. Jóakarónk 's Barátunk következendő módon írja le, a' múlt Januarius 24-ik napján hozzánk intézett betses levelében:

Szomorú de egyszersmind oktató történetet közlök a' Magy. Kurir Erd. Iróival: Nemes Megyénk Serki Járásának *Várgede* helységében, a' múlt Karátsony Havának 7-ik, mint meghatározott napján egy Zsivány Társaság hosszú 's rövid puskákkal, fokosokkal, görtsös botokkal, fejszékkel 's baltákkal felfegyverkezve, egy házban este össze sereglett, köntöst változtatott, és minekutánna pálinkázott, petsenyézett 's borozott volna, egy kertben karikába álván, arra, hogy a' tzielül felvétetettet vagyonjától 's életétől meg fosztja, az elárulót pedig akárhol, 'sakármikor találja, diribról darabra apríttya, hitéletette volna, kiki közülök a' rendelt helyre ki álván, *Kubinyi József* Úr kastélyát, éjjeli tíz és tizenegy óra közt körülvették. Heten közülök a' közel lévő tsúrbe menvén, az ott háló két tséplőt hajon fogva a' konyha ajtajához hirtolták, és velek a' szakátsot ally szókkal: *Szakáts Uram nyissa Kend*

*fel az ajtót, toltvajt fogtunk a' garma-dában*, megszóllították.

A' szakáts semmi veszedelemtől nem tartván az ajtót azonnal kinyitotta; ekkor egy a' Zsiványok között a' két tséplővel a' kinyitott pitvarba menvén, a' szakátsal gyertyát gyújtatott, 's magának az Úr háló szobáját megmutattatta. A' szakáts gyanús embernek tartván a' tudakozót, az Úr szobáját eltagadta, és a' hozzá való bemenetelt az Ispány szobáján által lehetőknek költötte.

E' megesvén a' Zsiványok az Ispány szobájára ütöttek, őtet az ágyban olly fenyegetés mellett, hogy ha megmottzanna is össze apríttják, párnákkal befedték és az Úr szobájának megmutatására kényszerítették. — Azonközben fel ébredvén az Úr a' maga álmából egy lábravalóban a' konyhaba kiment, az ott lévő zsiványt megragadta 's a' földre letiporta, kiűk kiáltására a' künn állott Zsiványok segítségére mentek, az alatt azt is megértvén a' gyilkosok az Ispánytól, hogy az Úr szobájába egyedül a' konyhán által lehet bémenni, néhányat magok között az Ispány szobájában hagytak, onnét a' konyhába mentek, és egyik közülök a' szakátsot (kétség kívül azért, hogy az Úr szobáját eltitkolta) azonnal fokossal úgy főbe vágta, hogy mingyárt a' földre rogyott, de az Orvosok keze által életben maradt.

Ezentúl a' Zsiványok fejszékkel, fokosokkal *Kubinyi* Urat szabdalták, és ámbár életéért mindenét oda ajánlotta is nékiek, még is illy kinyilatkoztatás mellett: *Meg kell halnod atta teremtetted*, a' földre való lerogyása után is szüntelen vagdalták; sőt a' mi leg borzasztóbb, egyik

Közzülük, minekutánna a' körmeik közzül kiszabadúlt Ispánynak lármájára, a' helységbéliek csoportosan a' kastély felé futottak, és az őrálló tzimborák is a' szaladásra jelt adtak volna, egyik közzülök a' szaladásból vissza fordúlván, a' földön vérében fetrengő urat, illy szók közt: *Meg fizettem én néked attateremtette, ha te engem ki nem fizettél*, ne hogy fel elevenedjék, még egyszer fokossal nyakszirt meg vágta. Mind ezek után a' Zsiványok elszéledtek, *Kubinyi Úr* pedig az Orvosok kezei közt 48 óra múlva, egy 14 és egy 10 esztendő árva leánykát hagyván maga után, lelkét kiadta.

Ezekből áll a' jelentett szomorú esetnek valódi leírása. A' mi feledékenységből kitalált maradni, a' prolékosság. — A' dolognak illy fekvését mint *Bíró* társ tanultam ki.

Midőn ezek így folytak volna, a' *Tek. Vármegye Pelsützön Gyűlést* tartván, mind a' megholt *Úr* vagyonyának feljegyzésére, mind a' Zsiványoknak kinyomoztatásokra Biztosokat rendelt ki. — A' Járásnak igen szemes Fő Szolgabírája *Madarassy Pál Úr*, hosszas elmefuttatásai után némely jelekre talált, az után rá talált azon házra is, mellyben a' Zsiványok összevgyültek, és ott a' *Gazdaszszonyt* leányával és két kis gyermekeivel együtt kérdőre vette. E' meglévén, néhány Zsiványok elszöktek, és a' Szolgabíró *Úr* a' tanúk vallásaiknak hitelességéről ez által is bizonyosabbá tétettetve lévén, a' többieknek nagyobb részét, egymás után haladék nélkül megfogattatta, 's Pelsützre küldötte. Megfogatta a' *Báró Vétsey Úr* szomszéd helységben lakozó *Jóska* nevű Ispányát is, kiváltképen azért, mivel a' haldokló *Kubinyi Úr* illy szókkal: *Jóska 3 Obochom* (fejsze fokkal) az ő nevét említette; megfogattathatta azért is, mivel kinyomozta azt, hogy ez a' *Jóska Ispánya* (az előtt *kotsisa*) lévén *Kubinyi Úrnak*, őtet valami 3 kila gabo-

nának, és 4 forintoknak letartóztatásáért több ízben meg fenyegette

A' megfogattattak közzül a' Szolgabírónak elmés fogdosó kérdezősködéseire ketten a' tettet megvallották, a' többiek általkodva tagadták; de minekutánna azok Pelsützön, az Ispány és a' szakáts is fejeikre esküttek, 's egymással szembe állítottak volna, hármon kívül mind kivallották a' tettet. — Azoknak száma, kik ezen gonosz tette öszve esküttek, közel negyvenre, a' kik megfogattattak, valami huszonkettőre terjed. Ezeknek vallástételekből az is kivilágosodott, hogy az öszveeskütteknek száma már mintegy 60-ra szaporodott, hogy az ő tzeljok rablás gyilkolás volt, és tzelzásaikat egész a' *Bánásusig* terjesztették ki. — Kisült az is, hogy a' *Draskóczy Sámuel* vagyonos *Úrnak*, azontúl a' kinyomozó *Madarassy* és a' *Ratkai Járásbéli Fő Szolga Biráknak* rész szerént kirablásokra, rész szerént megölésekre napokat határoztak meg.

Ez olly nevezetes öszve esküvés vala, melly az egész társaságnak gondot, és munkát szülhetett volna. — A' *Pugatsev* bandája kevesebb számból állott, még is annyira nevedett (100 ezernél többre); hogy 50, 60 ezer katona, két három tsatázás után is allig tsendesíthette le a' *Támadókat*.

Ennek a' gyülevész népnek feje a' már említett *Jóska Ispány* volt; e' gyűjtötte őket öszve; ez esküttette meg; ez rendelte el az állásokat; ez tserélte fel a' maga kék ruháját; e' bízatta és fegyverkezettette fel a' tzimborákat; ez attá a' legkegyetlenebb ütések; ez a' tett után is dicselkedve mondotta: *én végzettem ki az atta teremtetét e' világból*; ő azonban mindent tagad, sőt a' szembe állított társai közzül is egyet sem akar esmérni.

[Folytatása következik.]